Чемерис Анастасія Олегівна,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: **Приходько Юрій Павлович,** доцент кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз навчально-наукового інституту №2 Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ДІЯЛЬНІСТЬ ЗАКЛАДІВ МВС В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Повномасштабне вторгнення російських військ на територію України в 2022 році призвело до масової паніки в суспільстві, це стосується також і навчальних закладів. Після організації вищим керівництвом під контролем Міністерства внутрішніх справ, заклади зі специфічними умовами навчання повернулись до більш повноцінної роботи.

Незважаючи на окупацію деяких регіонів, а також інтенсивні обстріли ворожими військами, структура закладів вищої освіти Міністерства внутрішніх справ поступово повертається в звичний стрій, змінивши локацію, деякі правила навчання та підготовки кадрів, а також ідучи назустріч здобувачам, які постраждали внаслідок російської агресії.

До основних профільних закладів вищої освіти в системі Міністерства внутрішніх справ в Україні належать Національна академія внутрішніх справ, Харківський національний університет, Дніпропетровський державний університет, Одеський державний університет, Донецький державний університет, Львівський державний університет, Національна академія державної прикордонної служби імені Б. Хмельницького, Національна академія національної гвардії, Національний університет цивільного захисту, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, а також інститути, підпорядковані їм.

Найбільш суттєвою зміною в діяльності деяких закладів стала зміна фізичного розташування через дії агресорів. Так, Харківський національний університет внутрішніх справ тимчасово дислокується у м. Вінниця, Донецький державний університет внутрішніх справ – у м. Кропивницький, Національний університет цивільного захисту – у м. Черкаси. Тому під час воєнного стану варто враховувати, що

абітурієнти, які подають документи на навчання в цих закладах, найімовірніше, будуть навчатись в інших містах.

Крім цього, заклади зі специфічним умовами навчання відповідають за безпеку своїх курсантів, кадетів та студентів, вони створюють всі можливі умови для якісного навчання. Це стосується і укриттів в інститутах, і дистанційних занять за допомогою онлайн-платформи Zoom. Тобто, можна дійти думки, що структура МВС не лише турбується про життя та здоров'я людей, а й дає можливості для здобуття знань з урахуванням стабільності ситуації в містах України. Варто зазначити, що не припинилось і фінансування, а й навпаки курсантам, які проходять службу у відрядженнях до прикордонної зони, виплачують підвищені стипендії.

Іншим важливим моментом в діяльності навчальних закладів стало те, що в останні роки скоротили кількість факультетів та інститутів багатьох університетів внурішніх справ, об'єднавши їх або закривши. Тому необхідно також враховувати стабільність ситуації при плануванні навчання, в подальшому існування деяких інститутів ставиться під питання через різні причини – фінансування, кількість здобувачів, доцільність створення окремих факультетів, які можна було б об'єднати тощо.

З приводу наукової діяльності значних змін не відбулось, здобувачі та професори продовжують активно брати участь у наукових та практичних заходах, конференціях та семінарах. Також окрім того, що всі академії та університети системи МВС співпрацюють між собою та обмінюються науковими розробками, вони активно взаємодіють з іншими закладами вищої освіти, організаціями (як з українськими, так і з іноземними), та безліччю асоціацій та установ, які допомогають відточувати та удосконалювати практичні навички та науковий рівень здобувачів вищої освіти, практикантів, викладачів тощо. Здебільшого такі події відбуваються дистанційно за допомогою онлайн-підключення, але останнім часом деякі заклади проводять очні конференції, із забезпеченням безпеки всіх учасників та організацією заходів.

З одного боку, такий підхід може здатись необ'єктивним через низку причин, серед яких, окрім війни, також пандемія коронавірусу Covid-19, яка виключила можливість брати участь в науково-практичних заходах особисто, змусивши всіх людей перейти на дистанційний режим спілкування. Але з іншого боку, повернення очного формату сприятиме кращій комунікації між учасниками конференцій, круглих столів тощо, і до того ж, це доводить гнучкість та адаптивність всієї структури, що в цьому задіяна.

Крім мети напрацювання нових ідей задля розвитку та об'єднання зусиль в розв'язанні актуальних проблем професійної підготовки та наукових розробок, ці методи матимуть на меті також вдосконалення організації та алгоритмів проведення наукових та практичних заходів з врахуванням воєнного стану та можливими наслідками та ризиками.

Наступним аспектом роботи закладів системи МВС є безпосередня підготовка здобувачів вищої освіти не лише у фізичному, а й в психологічному, психічному планах в діяльності майбутніх поліцейських, рятувальників, прикордонників в умовах воєнного стану. Задля цього постійно проводять навчальні тренінги, анонімні та особистісні опитування, створюють кабінети психологічної підтримки та допомоги, завжди контролюється моральний та фізичний стан курсантів та студентів, що також звичайно дозволяє швидко та ефективно впливати на проблеми стресостійкості.

Не можна оминути і безпосередню участь закладів системи МВС в забезпеченні національної безпеки – як безспосередньо, так і опосередковано. Для ефективного здійснення функцій захисту національних інтересів держави Україна має не лише залучати свідомих співробітників до оборонної діяльності, а й запроваджувати належну професійну підготовку нових компетентних суб'єктів. Саме для цієї мети і працюють заклади вищої освіти зі специфічними умовами навчання. Їхнім завданням є не тільки забезпечення вищої освіти, а й виховання в здобувачах морального та фізичного духу, задля гідного виконання своїх обов'язків, а в разі необхідності без сумнівів стати на захист держави.

Під час воєнного стану в Україні становище здобувачів вищої освіти стало ускладненим через те, що велика кількість не лише офіцерів запасу, а й курсантів залучаються до оборони держави на контрольованих Україною прикордонних територіях. Захист населення та контроль за дотриманням законності в областях, що піддалися тимчасовій окупації, та були звільнені українськими військами, забезпечується сумісно територіальними силами оборони та поліцейськими, залученими з різних міст та органів.

Але крім цього в усіх закладах здійснюється допомога Збройним Силам України, батальйонам різних бригад, зокрема «Люті», до складу якої входять велика кількість не просто поліцейських, а безпосередніх випускників та викладачів з академій та університетів системи МВС. На території інститутів та факультетів, підпорядкованих їм, часто здійснюються заходи з плетіння маскувальних сіток та костюмів типу «Кікімора», виготовлення

окопних свічок, збирання провізії та одягу, щоб надалі передавати на фронтові зони. Тому важливо зазначити небайдужість та ініціативність здобувачів вищої освіти, які прагнуть не лише захищати та обороняти нашу державу та населення, а й допомагати тим, хто цього потребує в «гарячих точках».

З усієї вище зазначеної інформації можна зробити висновок, що в умовах воєнного стану система закладів Міністерства внутрішніх справ має перелік своїх особливостей, змін та вимог, які пов'язані з військовою агресією, але впродовж цих років адаптується, поступово враховуючи реалії сьогодення. Заклади вищої освіти зі специфічними умовами навчання, які готують фахівців для сектору оборони та безпеки України, мають важливе та безпосереднє значення для забезпечення функцій захисту національних інтересів. І виходячи з цього, сутність їхньої роботи стала ширшою через вплив зовнішніх та внутрішніх факторів, але ефективність і дієвість передбачається не тільки у підготовці фахівців, а й у гнучкості системи, що включає в себе кардинальні зміни в структурі закладів, таких як ліквідація певних університетів та факультетів, зміна розташування та перебування особого складу деяких університетів тощо.

Список використаних джерел

1. Сокуренко В. В. Підготовка кадрів для сектору безпеки і оборони як передумова забезпечення національної безпеки України. *Право і безпека.* 2021. № 3 (82). С. 209-218.
2. Горовенко В. К., Тютюнник В. П. Актуальні проблеми сектора безпеки та оборони України. *Наука і оборона.* 2014. № 4. С. 20-25.
3. Швець Д. В. Сутність та специфіка професійної підготовки поліцейських. *Право і суспільство.*2018. № 3. С. 217-223.
4. Долинська М. С. Проблеми юридичної освіти в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання. *Право і суспільство*. 2020. № 2. С. 32-37.

Шнайдер Катерина Богданівна,
аспірантка кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз ННІ №2 Національної академії внутрішніх справ

ОЦІНКА ВИСНОВКУ ЕКСПЕРТА ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Відповідно до положень Кримінального процесуального кодексу України, висновок експерта є одним із джерел доказів у